

Državni izpitni center

P 1 7 2 A 1 0 3 1 3

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2017. augusztus 24., csütörtök

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

1. FELADATLAP

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
1.1	1	♦ a Nők Lapjában vagy egy újságban vagy egy hetilapban Vagy más megfelelő.	
1.2	1	♦ B	
1.3	1	♦ B	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
2	2	♦ A	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
3	1	♦ H	
	1	♦ I	
	1	♦ H	
	1	♦ I	
Összesen	4		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
4	1	♦ két	
	1	♦ egy	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
5	3	♦ 8. ♦ 3. ♦ 4. ♦ 1. ♦ 2. ♦ 6. ♦ 7. ♦ 5.	A hiba nélküli megoldásért 3 pont, egy hiba esetén 2 pont, 2 hiba esetén 1 pont, 3 vagy több hiba esetén 0 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
6.1	1	♦ borostás	
	1	♦ bájos	
6.2	1	♦ borostásabb vagy bájosabb	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
7	1	♦ generáció	
	1	♦ trend	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
8	1	♦ nem vált szóbeszéd tárgyává vagy nem vette senki a szájára	
	1	♦ tartalmazza, kifejezi azt a véleményt	Vagy más megfelelő.
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
9	1	♦ utóbbbit, előbbbit	A jó megoldásért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
10	2	♦ T K K R ül / tet/ het/ ünk	Minden két jó megoldásért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
11.1	1	♦ konyhaművészetben	
11.2	1	♦ képzőművészet vagy filmművészet	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
12	1	♦ Főzzetek vagy Főzzünk	
	1	♦ sűrítse be	
	1	♦ levesszük vagy vegyük le	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
13.1	1	♦ hámozott, felkockázott	A két aláhúzott szóért jár a pont.
13.2	2	♦ Pl.: Nagyanyám almát és körtét hámozott a süteményhez. <i>Vagy más megfelelő mondat.</i> vagy Pl.:Felkockázott egy paradicsomot. <i>Vagy más megfelelő mondat.</i>	A megfelelő szófaji érték használatáért és a korrekt helyesírásért 1-1 pont jár.
13.3	1	♦ keverjük	
	1	♦ zöldalmát	
Összesen	5		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
14.1	3	♦ Olyan serpenyőben olvasztjuk fel a vajat, amelyik sőtőbe is tehető.	A helyesen átalakított és leírt mondatért 1-1 pont jár.
		♦ A krémet (a) kihűlésig keverjük.	A helyesen átalakított mondatért jár a pont.
14.2	1	♦ Korábban sem volt kedvelt téli édesség.	A helyesen átalakított mondatért jár a pont.
Összesen	4		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
15.1	1	♦ ezen	
15.2	1	♦ Az előző mondat tartalmára utal. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
16	1	♦ elvesztett	
	1	♦ télre	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
17	2	Mássalhangzótörvény	Szó
		Zöngéesség szerinti részleges hasonulás	♦ szegfűszeg
		Összeolvadás	♦ sűrítjük
			Minden helyes megoldásért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
18	1	♦ almatermésnek	
	1	♦ tárolásra	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
19	1	♦ gyümölcscsel	
	1	♦ egyik	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Szemponatok
20		
Tartalom	5	a műfaji követelményeknek megfelelően alkotja meg a történetet, megfelelő címet ad
Stílus	2	a szövegtípusnak való megfelelés (szókinccs, arányosság, világos fogalmazás)
Nyelvhelyesség	3	pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a helyesírási szabályok követése
Szerkezet	1	a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés
Terjedelem	1	kb. 120 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont
Összesen	12	

2. FELADATLAP

1. Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Vámos Miklós Kisfiú és Nagyfiú c. novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem vagy rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy iskolai történet révén mutatja be a gyermekek közötti erőszakot, rámutat a konfliktushelyzetbe kerülő fiatalok eltérő viselkedésére, ill. az eredményes konfliktuskezelés hiányára. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az elbeszélő egyes szám harmadik személyben mondja el a történeteket, az író leírást és párbeszédet is beépít az elbeszélésbe, szereplőit tetteikkel és szavaikkal jellemzi. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pont	Bemutatja a két szereplőt: 2 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem vagy rosszul mutatja be a szereplőket.
1	Hiányosan mutatja be a szereplőket, illetve csak az egyiket.
2	Jól, teljességre törekedve mutatja be a szereplőket.

Pl.: Az író a novella két szereplőjét jelképesen Kisfiúnak és Nagyfiúnak nevezi. A kisebbik, a középmagas, vékony testalkatú fiú harmadikos, a nagyobbikról csupán azt tudjuk meg, hogy nagyon erős. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pont	Megvizsgálja a szereplők tetteit: 4 pont (alkalmazás és elemzés). <i>Egy-egy szereplő tetteinek vizsgálata 2-2 pont.</i>
0	Nem vagy rosszul vizsgálja meg a szereplő tetteit.
1	Hiányosan, ill. csak részben jól vizsgálja meg a szereplő tetteit.
2	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a szereplő tetteit.

Pl. a Kisfiú: az iskolából kifelé nyomuló gyerektömegben kétszer is ráesett egy nagyobb fiúra, akit ezzel feldühített. A kisfiú elmondta neki, hogy mindez azért történt, mert őt is meglökték, de válaszával csak a Nagyfiú agresszivitását váltotta ki. Úgy döntött, nem menekül előle, és háromszor is felszólította őt, hogy csak üsse meg, ha az a szándéka. A Kisfiú a Nagyfiú felszólítása ellenére sem futott el, hanem engedelmesen, sírás nélkül fogadta a pofont, és „szótlatlanul letörölte a vért az orráról, majd lassú mozdulatokkal zsebkendő után kotorászott”. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pl.: A Nagyfiút feldühítette, hogy a Kisfiú ráesett, ezért galléron ragadta és megfenyegette őt: „*Akkora pofont kapsz, hogy leszárad a fejed!*” Szóváltásuk során néhányszor végigmustrálta a vézna Kisfiút, és tanácstalanul mérlegelte, mi tévők legyen. Tudta, hogy ő az erősebb, ezért értetlenül fogadta, hogy a Kisfiú a felszólítás ellenére se nem menekült, se nem védekezett. „*A Nagyfiú értetlenül rázta a fejét.*”, majd *a keze tétován megindult felé.*”, végül „*nekiesett, és agyba-főbe verte*” a Kisfiút. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pont	Kifejti a szereplők viselkedésének okát: 6 pont (alkalmazás és elemzés) . Egy-egy ok kifejtése 3-3 pont.
0	Nem vagy rosszul fejt ki a viselkedés okát.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti a viselkedés okát.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan fejt ki a viselkedés okát.
3	Jól, teljességre törekedve fejt ki a viselkedés okát.

PI.: A Kisfiú fiatal kora ellenére rendkívül éretten viselkedett, és kiváló pszichológiai érzéssel, bátran szembesült a kialakult helyzettel. Felmérte, hogy nincs esélye a jóval erősebb Nagyfiúval szemben. Hiába szállna szembe vele, és a menekülés sem hozna megfelelő megoldást, ugyanis a Nagyfiú biztosan utolérné, és még sokkal jobban megverné. Tudta, hogy az esetleges szerencsés kimenetelű menekülés is csak ideiglenes megoldás lenne, hiszen a fiúval majd „*máskor találkoznak, és akkor veri meg*”. *Állandóan veszélyben lesz, örökösen rettegni fog.* Tudatosodott benne, hogy a fizikai erőfölény csak kellő lelki erővel győzhető le.

Vagy ugyanez másképpen.

PI.: A Nagyfiú mindvégig a testi erejére hagyatkozott, meg akarta félemlíteni a Kisfiút, aki viselkedésével elbizonytalanította őt. Nem értette, a Kisfiú miért nem menekül. A Nagyfiú úgy érezte, a fiú csapdát állított neki, ezért zavara és tehetetlenségérzete egyre csak fokozódott. Áldozata magatartása egyre gyengébbé tette, és talán tudatosodott benne az, hogy valójában a Kisfiú az erősebb, ezért ütlegelte őt.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megfogalmazza, szerinte melyik fiú a győztes: 3 pont (szintézis és értékelés) .
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.
3	Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Kifejti véleményét a diákok közötti erőszak okáról és mértékéről: 3 pont (szintézis és értékelés) .
0	Nem fejt ki véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

2. A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Szakonyi Károly Kinn az utcán c. novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem vagy rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy vidékről származó, egykori szokásaihoz ragaszkodó, idős budapesti házaspár esetével mutatja be a nagyvárosi életmód következtében kialakult elidegenedést. Rámutat arra is, hogy az emberek közti bizalmatlanság nem a városi életmód következménye.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az elbeszélő egyes szám első személyben mondja el a történeteket, az író leírást és párbeszédet is beépít az elbeszélésbe, szereplőit tetteikkel és megnyilvánulásaikkal jellemzi.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Bemutatja a házaspár szokását: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem vagy rosszul mutatja be a házaspár szokását.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be szokásukat.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően mutatja be szokásukat.
3	Jól, teljességre törekedve mutatja be szokásukat.

Pl.: Az idős, vidékről származó férfi és felesége, akik már hosszú ideje élnek egy szűk pesti utcában, napról napra rendbe teszik magukat, majd kiviszik konyhaszéküket a ház kapujába, és onnan bámulják az embereket, az autókat, a szemközti házak ablakait és a közeli boltokat. Szótlanul figyelnek, közben se a hőségről, se egymásról nemigen vesznek tudomást.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Megvizsgálja a megjelenített kétféle emberi magatartást: 6 pont (alkalmazás és elemzés). Egy-egy magatartás vizsgálata 3-3 pont.
0	Nem vagy rosszul vizsgálja meg a magatartást.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti a magatartást.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a magatartást.
3	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a magatartást.

Pl.: Az idős házaspár a sokévi pesti tartózkodás ellenére is megtartotta a faluról hozott szokását: a ház előtti békés ücsörgést, a másik ember megbámulását, a másik ember életébe való beelátás vágyát. Viselkedésük furcsaságát nem érzékelik. Mint ahogy azt sem, hogy közben ők is városivá váltak, elidegenedtek önmaguktól, embertársaiktól és egymástól: ülnek, „Mint a televízió előtt.” és figyelnek, „ki-ki magának, magában, mert nem beszélnek, nem tesznek megjegyzéseket”.

Vagy más megfelelő.

Pl.: A nagyvárosi embernek feltűnik a „város zajában”, „a szűk pesti utca forró völgykattanában, a rekkenő melegben” szokatlanul ható látvány. Az elbeszélő érti és érzi a házaspár szándékát, mintegy megőrül a furcsa emberpárnak, és megpróbál kapcsolatot teremteni velük. Nem tolakodó, nincs hátsó szándéka, csupán szeretné megörvendezteni őket, „hadd legyen teljes az otthonosságérzetük”.

Vagy más megfelelő.

Pont	Értelmezi a kétféle magatartás okát: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem vagy rosszul értelmezi a kétféle magatartás okát.
1	Csak részben jól értelmezi az okokat, illetve csak az egyiket.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően értelmez.
3	Jól, teljességre törekedve értelmez.

Pl.: Miután az idős házaspár visszautasítja a közeledését, az elbeszélő rájön, hogy „ők nem azért ülnek ki a ház elé, mint ősök. Nem beszélgetni akarnak, csak nézni. Nézni, lesni, figyelni”. Gyanakvó, tartózkodó, passzív emberekké váltak, akik már nem akarnak kapcsolatot teremteni, és nem ismerik fel embertársuk viselkedésében a jószándékot. Az elbeszélő a visszautasítás miatt zavarban van, és a későbbiekben kitér a találkozás elől. Tudatosodik benne, hogy az idős pár elveszített valami fontosat. *Vagy más megfelelő.*

Pont	Megfogalmazza, szerinte otthon érezheti-e magát a nagyvárosban egy vidéki ember: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.
3	Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Kifejti, mennyire érvényes a mai emberre a közel is mindenhez, mégis távol magatartás: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fejt ki véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi tantárgyi vizsgakatalógus alapján értékeljük (nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).